

Justis- og beredskapsdepartementet  
[postmottak@jd.dep.no](mailto:postmottak@jd.dep.no)

Deres ref.: 25/6692

Dato: 23.02.2026

## **Høring - Forslag til endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften – regulering av politiets bruk av KI til etterfølgende biometrisk fjernidentifikasjon.**

### 1. Innledning

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 21. november 2025 med forslag til endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften. Presseorganisasjonene takker for mulighet til å gi innspill og for utvidet frist til 23.januar 2026, jf. e-post datert 16.1.26.

Bruk av KI til etterfølgende biometrisk fjernidentifikasjon er et svært inngripende tiltak og innebærer et alvorlig inngrep i privatlivet etter EMK art. 8 og GrL § 102. Vi minner om at Personvernkommisjonen i NOU 2022:11 anbefalte å forby bruk av ansiktsgjenkjenning i det offentlige rom, nettopp fordi teknologien anses så inngripende at den vanskelig lar seg forene med grunnleggende rettigheter og samfunnsverdier (punkt 5.2.3.2).

Vi viser også til Teknas høringssvar, som bla. uttrykker særlig bekymring for «mangelen på reelle personvern- og risikovurderinger slik EU-forordningen GDPR art 35 (personvernkonsekvensvurdering, DPIA) forutsetter for alle virksomheter som tar i bruk ny teknologi som behandler personopplysninger». Også Datatilsynet peker på at høringsnotatet mangler vurderinger av personvernkonsekvenser, noe som gjør det vanskeligere for høringsinstansene og Stortinget å ta stilling til hvor inngripende forslaget er, samt tiltakets forholdsmessighet og nødvendighet sett opp mot samfunnsformål som søkes i varetatt.

Vi slutter oss til disse påpekningene, og etterlyser både en grundigere analyse av hvordan denne teknologien vil fungere i praksis, og mer konkret informasjon om hvordan ordningen er ment gjennomført, herunder hvilke kriterier som skal gjelde for søk mv.

Beskyttelse av privatlivet er av avgjørende betydning for medienes kildeilfang og mulighet til å utføre sitt samfunnsoppdrag. Overvåking – eller opplevelsen av overvåking – kan føre til at enkeltpersoner blir mer tilbakeholdne med å ytre seg offentlig, beveges seg på offentlige steder eller kommunisere med journalister. Dette er en velkjent nedkjølende effekt, som ikke bare

berører EMK artikkel 8, men også ytrings- og kommunikasjonsvernet etter EMK art 10 og Grl. § 100.

Vi stiller oss derfor bak innspillene fra NIM, Datatilsynet og Tekna når det gjelder vurderingene etter 8, men ønsker i vårt innspill å gå nærmere inn på kommunikasjonsvernet og kildevernet, og dermed forholdet til EMK art. 10.

### **Oppsummering av våre hovedinnspill:**

- Forslagets konsekvenser for ytrings- og kommunikasjonsvernet må utredes, den nedkjølende effekten.
- Det må fastsettes klarere, lovfestede materielle terskler for bruk av systemet.
- Bruk av biometrisk fjernidentifikasjon i politiets forebyggende virksomhet bør forbys
- Vi støtter Tekna, Datatilsynet og NiMs innspill knyttet til EMK artikkel 8

## **2. Ytrings- og kommunikasjonsvernet**

Overvåking, datainnhenting og identifisering av personer i det offentlige rom vil raskt kunne få en nedkjølende effekt på befolkningens vilje til å delta i offentlig debatt eller ha kontakt med journalister. Det er en betydelig svakhet ved høringsnotatet at forholdet til EMK art. 10 og Grunnloven § 100 overhodet ikke er omtalt.

I regjeringens strategi for ytringsfrihet forplikter regjeringen seg til å «sikre at tiltak som kan påvirke ytringsfridommen, så langt råd er baserer seg på solid forskning» (kap. 2.6.2, kulepunkt 3). I samme punkt i strategien står det følgende: «Å greie ut korleis eit tiltak påverkar ytringsfridommen, inkludert kva ansvar styresmaktene har for å leggje til rette for eit ope og opplyst offentleg ordskifte, er derfor ein naturleg del av den konsekvensutgreiinga som skal gjennomførast dersom tiltaket direkte eller indirekte kan påvirke den faktiske ytringsfridommen i samfunnet.»

Vi vil i denne sammenheng minne om Ytringsfrihetskommisjons vurderinger av lovbestemmelser som kan påvirke ytringsfriheten. I NOU 2022:9 punkt 7.9.8 advarer kommisjonen "mot bruk av generelle og vidtrekkende lovbestemmelser på områder som kan påvirke ytringsfriheten. Inngripende tiltak bør formuleres så konkret som mulig. De to forslagene fra 2021, om politisk påvirkning i samarbeid med fremmed etterretning, og om lagring av åpent tilgjengelig informasjon til etterretningsformål, er eksempler på lovforslag som etter kommisjonens syn er for generelt utformet."

Forslaget reiser i tillegg særskilte spørsmål knyttet til kildevernet. Dersom personer som ønsker å kontakte journalister i ettertid risikerer å bli gjenkjent gjennom biometrisk fjernidentifikasjon, kan dette i praksis undergrave anonymitet og fortrolighet. Allerede risiko for slik identifisering kan være tilstrekkelig til å svekke tilliten til at kontakt med pressen kan skje anonymt.

Vi mener derfor forslagets konsekvenser for ytringsfriheten, kommunikasjonsvernet og kildevernet må utredes før forslaget kan behandles videre. Mangelen på slike vurderinger innebærer at saken ikke er tilstrekkelig opplyst, verken rettslig eller faktisk.

### **3. Lovens ordlyd – avgrensning av når politiet kan benytte biometrisk fjernidentifikasjon**

Det følger av forslaget at politiet kan benytte biometrisk fjernidentifikasjon innenfor rammen av § 7. Vilkåret i § 7 er at behandlingen må være «strengt nødvendig ut fra formålet med behandlingen». Departementet legger i høringsnotatet (s 13) til grunn at: *«Henvisningen til § 7 understreker det sentrale inngangsvilkåret om at behandlingen må være strengt nødvendig. Men også lovens øvrige vilkår, som formålsbestemthet, krav til korrekte og oppdaterte opplysninger mv. må være oppfylt»*

Vi mener det er utilstrekkelig. Et så inngripende tiltak krever klarere og mer presise lovfestede vilkår. De sentrale kravene til nødvendighet, formålsavgrensning og forholdsmessighet – herunder en vurdering etter EMK artikkel 8 og 10 – bør fremgå direkte av § 7b, ikke gjennom generelle henvisninger.

Videre drøfter departementet i høringsnotatet hvorvidt KI-forordningen innebærer et forbud mot bruk av biometrisk fjernidentifikasjon til forebyggende øyemed, men konkluderer med at dette «ikke er helt klart». Til tross for denne uklarheten finner departementet det verken nødvendig eller hensiktsmessig å avgrense bruken til nærmere bestemte formål, og overlater i realiteten vurderingen til politiet selv.

Vi er svært kritiske til denne tilnærmingen. Når departementet selv er i tvil om rekkevidden av tillatt bruk etter overordnet EU-rett, kan ikke løsningen være å delegere dette tolkningsrommet til den utøvende myndighet. Det undergraver både forutberegnelighet, demokratisk kontroll og legalitetsprinsippet.

Etter vårt syn går forslaget lenger enn KI-forordningen i å åpne for bruk av denne typen systemer. Uansett mener vi at biometrisk fjernidentifikasjon er et så inngripende virkemiddel at det bør tas inn et eksplisitt forbud mot bruk i forebyggende arbeid.

Som et minstekrav må departementet selv ta stilling til dette, slik at Stortinget får et reelt grunnlag for sin behandling og vi kan få en bedre opplyst debatt i forkant.

Videre mener vi at kravet i politiregisterforskriften ny § 24-3 om forhåndsgodkjenning ved bruk av slike KI-systemer er så viktig at det må inn i lovs form, ikke kun i forskrift.

Det samme gjelder behovet for klarere definisjon av hva som omfattes av «biometriske opplysninger». I høringsnotatet omtales i hovedsak ansiktsgjenkjenning, men uten å avgrense dette eksplisitt i lovteksten. En så sentral avgrensning må fremgå direkte av loven.

### **4. Etterprøvbarehet ved bruk av KI-teknologi**

Høringsnotatet inneholder ingen beskrivelse av hva slags KI-teknologi som skal brukes, eller hvilke krav til dokumentasjon, logging og arkivering ved bruk av systemene. Dette svekker muligheten for etterprøvbarehet, kontroll og rettssikkerhet.

Vi viser i denne sammenheng til en nylig behandlet [sak fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark](#), hvor det legges til grunn at en samtalelogg er et dokument som er omfattet av offentleglova, og skal være mulig å be om innsyn i. I saken vises det til at hensynene bak offentleglova som kontrollhensynet og tillit til forvaltningen, taler for at chatloggene må regnes som saksdokumenter. Selv om offentleglova ikke vil gjelde for politiets bruk av KI-teknologi i konkrete

straffesaker, mener vi prinsippene som slås fast her er viktig å merke seg. Når Viderebruksutvalgets forslag i NOU 2024:24 om en datadelingslov trer i kraft, vil politiet uansett få et krav til oversikt over og publisering av data og metadata i lovens § 6.

Som Tekna stiller også vi spørsmål ved hvorfor det ikke stilles krav til åpen kildehenvisning for KI-generatorens resultater. Det samme gjelder krav til dokumentasjon av hvilke datagrunnlag og parametere KI-systemene bygger på. Uten slike krav blir uavhengig kontroll i praksis umulig. Bruk av inngripende teknologiske virkemidler forutsetter at både systemvalg, bruksområde og faktiske anvendelse kan ettergås av kontrollorganer og i siste instans av domstolene.

Med vennlig hilsen

For Norsk Redaktørforening  
Reidun Kjelling Nybø  
generalsekretær

For Norsk Journalist lag  
Ina Lindahl Nyrud  
advokat

For Norsk Presseforbund  
Kristine Foss  
Jurist